

Astrid Lindgren

Nimi ja lk: _____

Ronja, ryövärintytär

Päivämäärä: _____

Luetun ymmärtämisen tehtävät

Moniste 1

Luvut 1–6 (s. 5–103)

1. Kuvaile muutamalla virkkeellä hetkeä, jolloin Ronja syntyy.

2. Kuka ryövärijoukosta odottaa innokkaimmin lapsen syntymää? Miten kuvailisit häntä henkilönä?

3. Kerro kolme seikkaa, jotka mielestäsi kuvaavat hyvin Matiaksen onnea Ronjan syntymästä.

Laatinut: Annika Ylisirniö

4. Kirjassa kerrotaan kahden suvun huonoista väleistä. Nimeä suvut ja kerro tarkemmin, miksi suvut ovat keskenään riidoissa.

5. Mitä pahaa tapahtuu Ronjan ensimmäisellä metsäretkellä? Miten tilanne ratkeaa?

6. Minkä mielestään tärkeimmän ohjeen tai neuvon vanhemmat antavat Ronjalle Matiaksenmetsässä liikkumiseen?

7. Ovatko väittämät oikein (O) vai väärin (V). Merkitse kirjain väittämän kohdalle.

___ Loviisa laulaa joka ilta nukkumaan mennessä Kettulaulua.

___ Ajattarat ovat vaarallisimpia kaikista Matiaksenmetsän vaaroista.

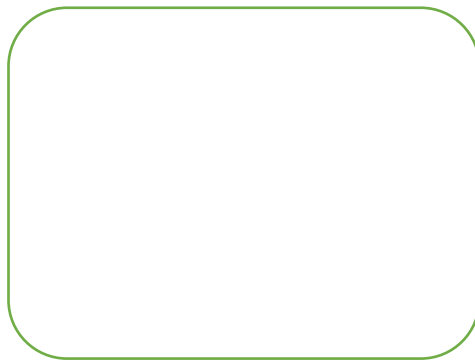
- _____ Matiaksenlinna repeää kahtia Ronjan synnyinyönä, ja linnojen väliin jäänyttä kuilua aletaan kutsumaan Helvetinkuiluksi.
- _____ Ronja päättää, ettei ikinä mene Helvetinkuilun lähelle, koska Matias on varoittanut häntä putoamasta sinne.
- _____ Ronja ja Birk tapaavat ensimmäisen kerran toisensa metsässä olevalla lammella.
- _____ Birk kertoo Ronjalle, että Borkan suku on vallannut Pohjoislinnan, mikä saa Matiaksen kiehumaan raivosta.
- _____ Birk onnistuu pelastautumaan Helvetinkuilusta Ronjan avulla.
- _____ Ronja ja Birk pitävät heti kirjan alussa kovasti toisistaan.

8. Mitä pelottavaa Ronjalle tapahtuu metsässä heti seuraavana päivänä sen jälkeen, kun hän ja Birk kohtaavat ensimmäisen kerran? Miten Ronja pelastautuu tilanteesta?

9. Mitä Ronja saa tietää omasta isästään? Miltä luulet Ronjasta tuntuneen?

10. Kerro muutamalla virkkeellä Ronjan ja kakkiaisten kohtaamisesta.
Milloin, miten ja missä he kohtaavat?

11. Kuvaile kakkiaista muutamalla lauseella ja piirrä siitä kuva alla olevaan laatikkoon.

12. Juonen edetessä Ronja ja Birk eivät enää vihoittele toisilleen. Mistä tämän mielestäsi huomaa?

Moniste 2

Luvut 7–13 (s. 104–200)

1. Ronjalla ja Birkillä on yhteinen salaisuus. Mikä se on?

2. Ympyröi oikea/oikeat väittämät.

- a) Talvi on hyvää aikaa ryöväreille.
- b) Ronja ja Birk lassoavat kiinni kaksi villiä orivarsaa kohdatessaan keväisessä metsässä.
- c) Keväisestä metsästä kotiin palatessaan Ronja saa kuulla ikäviä uutisia Borkan ja Matiaksen välisestä riitaisasta kohtaamisesta.
- d) Ronja suree, koska Birk ei halua enää nähdä häntä.

3. Miksi Ronja kokee ristiriitaisia ajatuksia omaa isäänsä kohtaan?

4. Mitä sellaista Ronjan isä tekee, että Ronja huutaa hänelle raivoissaan?

5. Täydennä aukkoihin oikeat sanat. Saat apua s. 137–149.

Matias päättää _____ Birkin, jotta hän voisi kiristää
 _____ häipymään _____.
 Matias ryöväreineen ja Borka ryöväreineen seisovat molemmin puolin
 linnojen kuilua. Matiaksella on kädessään _____, joka on
 Birkin _____ ympärillä. Borka lupaa poistua joukkoineen
 Matiaksenlinnasta ennen _____ loppua, jos Matias antaa
 Borkalle hänen _____ takaisin. Matias ei kuitenkaan
 suostu luovuttamaan heti poikaa takaisin Borkalle, vaan aikoo pitää häntä vangittuna
 _____ kesän loppuun saakka. Ronja ei voi
 sietää isänsä päätöstä, ja samassa hän _____
 kuilun toiselle puolelle Borkan vangiksi. Matias menee suunniltaan
 kärsimyksestä ja _____ Birkin Borkalle
 eikä tunnusta enää Ronjaa _____.

6. Mikä saa Birkin ja Ronjan muuttamaan metsään? Ympyröi oikea vastaus.

- a) Lapset eivät halua enää elää ryöväreiden elämää.
- b) Linnassa on niin kylmä, etteivät lapset halua enää asua siellä.
- c) Linnasta loppuu ruoka ja juoma.
- d) He haluavat asua yhdessä. Tämän lisäksi he ovat kyllästyneet kuuntelemaan vanhempiansa nalkutusta ja kovia sanoja ystävydestään.

7. Ympyröi väittämät, jotka ovat totta.

- a) Ronja ja Birk asuvat metsässä olevassa Karhuluolassa.
- b) Birkin mielestä puukko on metsässä elämisen kannalta tärkein esine.

- c) Loviisa on opettanut Ronjalle, että verta vuotavan haavan päälle pitää laittaa koivunlehtiä.
- d) Ronjan ja Birkin välille syntyy iso riita sen vuoksi, ettei Ronja suostu auttamaan Birkia ruoan hankkimisessa.
- e) Ronja ja Birk pelastavat metsästä löytyneen tamman, jota karhu on raadellut sen puolustaessa varsaansa.
- f) Liia-tamma, joksi lapset pelastamansa hevosen nimeävät, tuottaa heille maitoa juotavaksi.

8. Kirjan puhekieli on välillä hieman rujoa, ja siinä käytetään erilaisia voimasanoja (ks. sanasto alla). Pohdi, mikä yhteys tällä on ryöväreihin.

Voimasana = Voimakas ilmaus tai kirosana, jota käytetään tunteenpurkauksissa.
 *Suomisanakirja.fi

Pohdinta: _____

9. Astrid Lindgrenin *Ronja Ryövärintytär* tunnetaan paitsi tarinastaan, myös hyvin erityisestä kielestään. Lindgren on keksinyt tarinaan omia nimityksiä ja ilmauksia esim. tarinan hahmoista sekä olennoista. Kirjoita alle löytämäsi nimitykset ja ilmaukset. (Esim. "männiäiset harmaat" s. 25).

Moniste 3**Luvut 14–18 (s. 201–268)**

1. Kuka lähetetään Karhunluolalle pyytämään Ronjaa kotiin? Minkä vuoksi näin on ja mitä Ronja tekee?

2. Ronja ja Birk joutuvat hengenhätään. Kuvaile tilannetta ja kerro, mikä on heidän ainut lohtunsa.

3. Loviisa saapuu metsään pyytämään Ronjaa takaisin kotiin. Jonkin ajan kuluttua Ronja ja Matias-isä tapaavat lähteellä pitkästä aikaa. Kuvaile jälleennäkemistä muutamalla lauseella.

4. Ympyröi oikea/oikeat väittämät.

- a) Matias ymmärtää, ettei Ronja palaa kotiin, mikäli hänen ja Birkin ystävyyttä ei hyväksytä. Sen takia hän kutsuu Birkin heille asumaan.
- b) Birkin vanhemmat eivät anna poikansa enää muuttaa Borkanlinnaan.
- c) Matias ja Borka päättävät lopulta koota joukkonsa yhdeksi, isoksi ryöväriporukaksi. Joukon ruhtinas on valtataistelun päätteeksi Borka.
- d) Valtataistelun päätteeksi Matias järjestää linnan kivisalissa runsaat pidot kaikille ryöväreille.

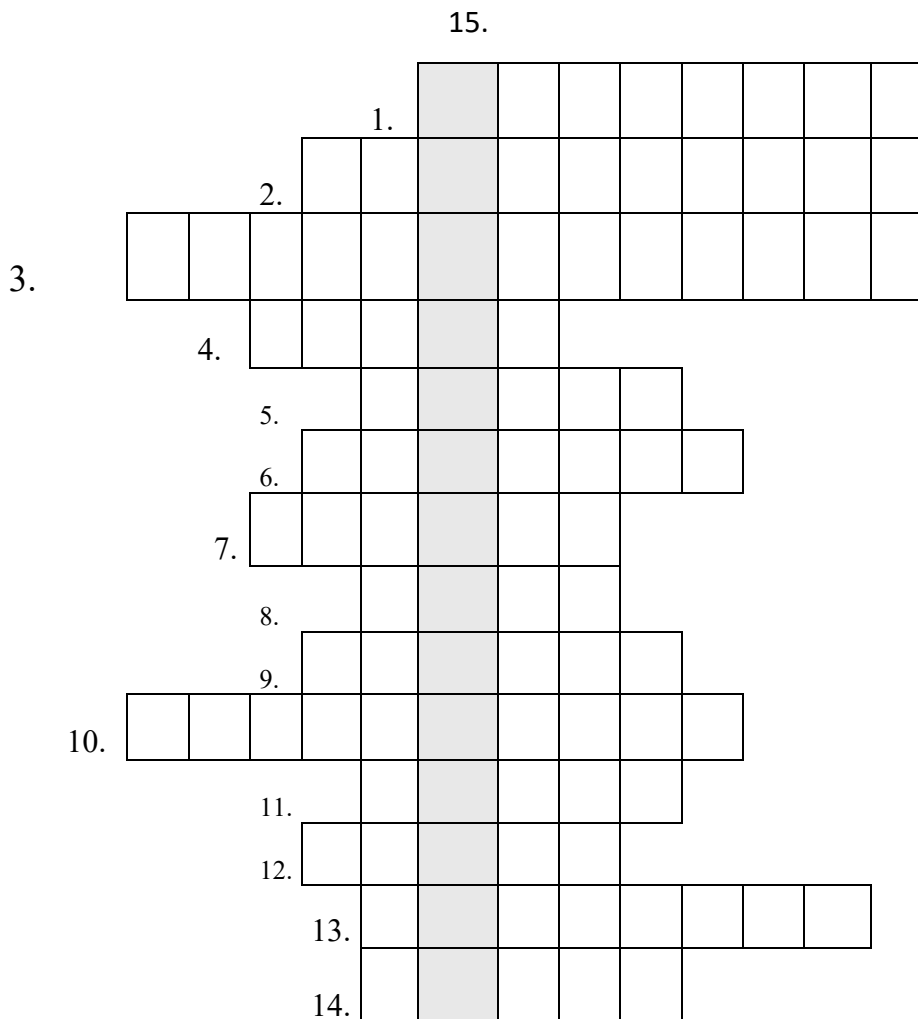
5. Minkä pettymyksen lapset tuottavat isilleen?

6. Kalju-Pietu kertoo Ronjalle salaisuuden. Mikä salaisuus on? Ympyröi oikea vastaus.

- a) Ronja ja Birk voisivat saada elantonsa vain ryöväämällä.
- b) Kalju-Pietu on kauan sitten pelastanut pikku männiäisen hengen, mistä kiitollisena männiäinen on näyttänyt Kalju-Pietulle hopeavuoren, jonka aarteilla Ronja ja Birk voisivat ansaita elantonsa.
- c) Kalju-Pietun veli on haudannut aikoinaan metsään suuren aarrearkun, jonka antimilla Ronja ja Birk voisivat ansaita paljon varoja itselleen.
- d) Linnan yhden vankityrmän seinässä olevasta salaluukusta löytyy iso säkillinen kultaa, jota kukaan ei ole vielä löytänyt.

7. Täytä ristikko vihjeiden mukaan.

1. Metsän olioita, jotka laulavat syksyn tullessa surulaulujaan
2. Tarinan vaarallisimpia ja julmimpia metsän otuksia
3. Linnojen välissä oleva alue
4. Birkin äidin nimi
5. Raateli ja surmasi Leea-tamman varsan
6. Ronjan synnyinyön ilma
7. Ronjan villihevoson nimi, joka on myös synonyymi sanalle "ryöväri"
8. Vuodenaika, jolloin Ronja ja Birk asuvat metsässä
9. Ryöväri, joka potee haavakuumetta
10. Linnan tyrmä eli =
11. Birk haluaa olla Ronjan veli ja Ronja Birkin _____
12. Tarinan päähenkilö
13. Undis laulaa "Susilaulua" iltaisin, joten se on _____ (millainen laulu)
14. Huonoa metsästysaikaa ryöväreille
15. Tarinan keskeinen tapahtumapaikka

”Ronja, ryövärintytär on kiehtova kertomus kaiken voittavasta ystävydestä ja oikeudenmukaisuudesta.”

- Ronja Ryövärintytär -romaanin takakansi

4. Montako tähteä antaisit kirjalle? Ympyröi tähdet ja kirjoita lyhyt arvio kirjasta perusteluineen.

Moniste 1

Vastaukset lukuihin 1–6 (s. 5–103)

1. Esim.:
Ronja syntyy yöllä. On sellainen ukkosyö, että koko Matiaksenmetsän väki ryömii kauhuissaan koloihinsa ja loukkoihinsa. Ajattarat häiritsevät Loviisaa, joka synnyttää lasta, jolloin Loviisa pyytää Matiasta pelottamaan ajattarat pois. Loviisa laulaa synnyttäessään.
2. Kalju-Pietu odottaa innokkaimmin lapsen syntymää. Kalju-Pietu on rosvojoukon vanhin jäsen. Hän on hampaaton, melko heikko ja hieman hajamielinen.
3. Esim. Matias loikkii korkeita riemuhyppyjä salin ympäri ja huutaa kuin hullu ilmoittaessaan ryövärijoukolle lapsen syntymästä. Hän esittelee ylpeänä koko rosvojoukolle ryövärintytärtään ja kuvailee häntä mm. kauneimmaksi lapseksi, joka milloinkaan on syntynyt ryöväriinlinnaan. Matias tekee myös selväksi kaikille, ettei lapsesta saa esittää huomautuksia.
4. Kyseessä ovat Matiaksen suku ja Borkan suku. Suvut ovat olleet perivihollisia ja riidassa keskenään ylimuistoisen ajan. Molemmat ovat olleet ryöväreitä ja kauhuna kaikille kunniallisille ihmiselle kaikkina aikoina. He taistelevat ryöstösaaliistaan henkeen ja vereen ja ryöstävät tarvittaessa myös toisiltaan. Molemmat ryöstelevät Ryövärisolalla, joka sijaitsee sukujen välisten metsien keskellä.
5. Ensimmäisellä metsäretkellään Ronjan kimppuun yrittää hyökätä joukko määniäisiä. Tilanne ratkeaa, kun Matias ja hänen rosvojoukkonsa tulevat pelastamaan Ronjan.
6. Vanhemmat neuvovat Ronjaa, että metsässä tulee varoa mutta siellä saa myös pelätä.

7. Ovatko väittämät oikein (O) vai väärin (V). Merkitse kirjain väittämän kohdalle.

Oikeat vastaukset:

- V Loviisa laulaa joka ilta nukkumaan mennessä Kettulaulua. (Susilaulua)
- O Ajattarat ovat vaarallisimpia kaikista Matiaksenmetsän vaaroista.
- O Matiaksenlinna repeää kahtia Ronjan synnyinyönä, ja linnojen väliin jäänyttä kuilua aletaan kutsumaan Helvetinkuiluksi.
- V Ronja päättää, ettei ikinä mene Helvetinkuilun lähelle, koska Matias varoittaa häntä putoamasta sinne. (Hän menee sinne eräänä päivänä.)
- V Ronja ja Birk tapaavat ensimmäisen kerran toisensa metsässä olevalla lammella. (He tapaavat ensimmäisen kerran Helvetinkuilulla.)
- O Birk kertoo Ronjalle, että Borkan suku on vallannut Pohjoislinnan, mikä saa Matiaksen kiehumaan raivosta.
- O Birk onnistuu pelastautumaan Helvetinkuilusta Ronjan avulla.
- V Ronja ja Birk pitävät heti alussa kovasti toisistaan. (He eivät pidä alussa toisistaan.)

8. Ronja ja Birk tapaavat metsässä ja heille tulee riitaa. Sen jälkeen Birk kysyy kuitenkin apua Ronjalta kotiin löytääkseen. Sumu valtaa metsän ja Ronjalle tulee suuri hätä, kunnes maahiaiset alkavat houkutella häntä luokseen laulullaan. Birk estää viimeiseen asti laulusta lumoutunutta Ronjaa menemästä maahiaisten luo.
9. Ronja saa tietää, että hänen isänsä on ryöväriruhtinas ja siis varastaa muilta ihmisiltä kaikenlaista. Luulen, että... (useita vastauksia).

10. Ronja kohtaa kakkiaiset talvella metsässä hiihtäessään. Hän laskee alas kalliota hyppyriin, joka lennättää hänet toinen suksi jalasta irronneena jysäyksellä maahan. Silloin hänen toinen jalkansa uppoaa ja jumittuu kakkiaisten pesäkoloon.
11. Kakkiaiset ovat enimmäkseen kilttejä ja rauhallisia maahisia, jotka eivät tee pahaa. Niillä on leveä takamus, pienet ryppyiset kasvot ja takkuiset hiukset. Ne puhuvat hassusti. Kakkiaiset asuvat metsässä maan alla olevissa pesäkoloissaan.

12. Esim.:

He ovat pelastaneet toinen toisensa useamman kerran eri tilanteissa ja alkavat pitää toisistaan. Ronja haluaa alkaa kutsumaan Birkia veljekseen, minkä jälkeen he sopivat kutsuvansa toisiaan Birk-veljeksi ja Ronja-siskoksi.

Moniste 2

Vastaukset lukuihin 7–13 (s. 104–200)

1. Ronjan ja Birkin yhteinen salaisuus on se, että he tapaavat päivittäin Matiaksenlinnan alla olevissa kellariholveissa. Ronja toimittaa ruokaa Matiakselle ja tämän läheisille salaa Birkin kautta. Ronja ottaa ruokaa omalta väeltään.
2. Oikeat väittämät:
 - b) Ronja ja Birk lassoavat kiinni kaksi villiä orivarsaa kohdatessaan keväisessä metsässä.
 - c) Keväisestä metsästä kotiin palatessaan Ronja saa kuulla ikäviä uutisia Borkan ja Matiaksen välisestä riitaisasta kohtaamisesta.
3. Ronjan isä on aina ollut hänelle kaikki kaikessa, niin kuin Ronjakin isälleen. Nyt Ronja ei voi ymmärtää isän suurta vihaa ja silmitöntä uhoamista Borkaa ja hänen joukkojaan kohtaan. Se saa hänet surulliseksi.
4. Ronja huutaa raivoissaan isälleen saadessaan nähdä, että tämä on siepannut ja ottanut Birkin vangikseen Matiaksenlinnaan.
5. Matias päättää **vangita** Birkin, jotta hän voisi kiristää **Borkaa ja hänen joukkojaan** häipymään **Matiaksenlinnasta**. Matias ryöväreineen ja Borka ryöväreineen seisovat molemmin puolin Helvetinkuilua. Matiaksella on kädessään **remmi**, joka on Birkin **kaulan** ympärillä. Borka lupaa poistua joukkoineen Matiaksenlinnasta ennen **kesän** loppua, jos Matias antaa Borkalle hänen **poikansa** takaisin. Matias ei kuitenkaan suostu luovuttamaan heti poikaa takaisin Borkalle, vaan aikoo pitää häntä vangittuna **linnan vankiluolassa** kesän loppuun saakka. Ronja ei voi sietää isänsä päätöstä, ja samassa hän **hyppää** kuilun toiselle puolelle Borkan vangiksi. Matias menee suunniltaan kärsimyksestä ja **luovuttaa** Birkin Borkalle eikä tunnusta enää Ronjaa **tyttäreksen**.

6. Oikea väittämä:

- d) He haluavat asua yhdessä. Tämän lisäksi he ovat kyllästyneet kuuntelemaan vanhempiansa nalkutusta ja kovia sanoja ystävyydestään.

7. Oikeat väittämät:

- a) Ronja ja Birk asuvat metsässä olevassa Karhuluolassa.
- b) Birkin mielestä puukko on metsässä elämisen kannalta tärkein esine.
- e) Ronja ja Birk pelastavat metsästä löytyneen tamman, jota karhu on raadellut sen puolustaessa varsaansa.
- f) Liia-tamma, joksi lapset pelastamansa hevosen nimeävät, tuottaa heille maitoa juotavaksi.

8. Pohdinta:

Esim. Ryöväreiden puhetyyliin kuuluvat tietynlaiset uhkaukset, kirosanat ja voimasanat, joiden avulla he saavat uhrinsa pelkäämään ja tekevät itsensä uskottaviksi.

9. Esim.:

Syöjätärmaahiset/ajattarat, ryöväripentu, ryöväriruhtinas, männiäiset, koirankuonolainen, Borkalurjukset, käärmeensikiö, maahiaiset, kakkiaiset, köyhimysryövärit, pönthiittiset, Vinopää, menninkäiset, männiäistenmetsä, hiitolaiset...

Moniste 3

Vastaukset lukuihin 14–18 (s. 201–268)

1. Pikku-Plootu lähetetään pyytämään Ronjaa kotiin. Asiat linnassa ovat huonosti ja kaikki toivovat Ronjan palaavan kotiin. Ronja ei lähde kotiin, koska Matias ei vielä tunnusta Ronjaa tyttärekseen.
2. Ronja ja Birk ovat uimassa, kun ajattarat hyökkäävät heidän kimppuunsa. Heidän ainut lohtunsa on vedessä kelluva myrskyn kaatama vehreä koivu, jonka lehtien suojaan he voivat piiloutua. Isona lohtuna heille toimii myös se, että he ovat yhdessä toinen toistaan tukien ja auttaen, eivätkä hylkää milloinkaan toisiaan.
3. Esim. Ronja näkee Matiaksen istumassa ja itkemässä lähteen vierellä olevalla kivellä. Ronjakin alkaa itkeä, ja kun heidän katseensa kohtaavat, syöksyy Ronja Matiaksen syliin. Matias huutaa kovaan ääneen, että on saanut lapsensa takaisin.
4. Oikeat väittämät:
 - a) Matias ymmärtää, ettei Ronja palaa kotiin, mikäli hänen ja Birkin ystävyyttä ei hyväksytä. Sen takia hän kutsuu Birkin heille asumaan.
 - e) Valtataistelun päätteeksi Matias järjestää linnan kivilalissa runsaat pidot kaikille ryöväreille.
5. Lapset tuottavat isilleen pettymyksen kertoessaan, etteivät he ikinä halua alkaa ryöväreiksi. Näin ollen Matiaksen ja Borkan suvun kunniakas ryövärielämä olisi pian vain tarua.
6. Oikea vastaus:
 - b) Kalju-Pietu on kauan sitten pelastanut pikku määniäisen hengen, mistä kiitollisena määniäinen on näyttänyt Kalju-Pietulle hopeavuoren, jonka aarteilla Ronja ja Birk voisivat ansaita elantonsa.

7. Ristikön oikeat vastaukset.

1. Metsän olioita, jotka laulavat syksyn tullessa surulaulujaan **MAAHISET**
2. Metsän vaarallisimpia ja julmimpia otuksia **AJATTARAT**
3. Linnojen välissä oleva alue **HELVETINKUILU**
4. Birkin äidin nimi **UNDIS**
5. Raateli ja surmasi Leea-tamman varsan **KARHU**
6. Ronjan synnytyön ilma **UKKONEN**
7. Ronjan villihevosien nimi, joka on myös synonyymi sanalle ”ryöväri” **ROISTO**
8. Vuodenaika, jolloin Ronja ja Birk asuvat metsässä **KESÄ**
9. Ryöväri, joka potee haavakuumeita **RONTTI**
10. Linnan tyrmä eli = **VANKILUOLA**
11. Birk haluaa olla Ronjan veli ja Ronja Birkin **SISKO/SISAR**
12. Tarinan päähenkilö **RONJA**
13. Undis laulaa ”Susilaulua” iltaisin, joten se on **UNILAULU** (millainen laulu).
14. Huonoa metsästysaikaa ryöväreille **TALVI**
15. Tarinan keskeinen tapahtumapaikka **MATIAKSENLINNA**

